

Høringsvar til Revidert nasjonalbudsjett 2024

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) representerer frittstående fagskoler, videregående skoler og skoler godkjent etter kap.6A i privatskoleloven som driver på et ideelt grunnlag. NFFL gir dette høringssvaret på to saker hvor vi ser det som avgjørende å få raske tiltak økonomisk.

1. Kutt i driftstilskudd til skoler godkjent etter kap.6A i privatskoleloven

I statsbudsjettet for 2023 ble det gjennomført et kutt i driftstilskuddet til skolene som er godkjent etter kap.6A i privatskoleloven og dette ble videreført for 2024. Kuttet ble foreslått med kort varsel for skolene og uten noen utredning av konsekvensene. For å kunne gjennomføre kuttet, ble det gjort en rask lovendring. En forsvarlig skoledrift forutsetter mer forutsigbare rammer enn dette.

NFFLs inntrykk er at det har vært en lav kjennskap til skolene som ble rammet av disse kuttene. Innspill fra NFFL og våre medlemsskoler har underbygget deres verdi og rolle i utdanningstilbudet. **NFFL ber om at tilskuddet tilbakejusteres i revidert nasjonalbudsjett for 2024.**

Forslaget til kutt i driftstilskuddet til kap.6A-skolene, er blant annet begrunnet med å flytte ressurser fra privat til offentlig skole. Skolene settes opp mot fellesskolen selv om de ikke utgjør noe alternativ til videregående opplæring, men et skoletilbud ut over dette. Skolene har tidligere blitt flyttet fra privatskoleloven til voksenopplæringsloven og ble for kort tid siden flyttet tilbake til privatskoleloven. (Privatskoleloven endret også navn i denne perioden fra friskoleloven.) Slik opplever skolene å bli en kasteball mellom lovverk. Endringene i driftstilskuddet for skolene i 2023, innebar også at skolene ikke lengre har et lovfestet driftstilskudd, men at dette reguleres i forskrift. Dette gir skolene økt uforutsigbarhet. Kuttet i driftstilskudd som ble gjennomført på veldig kort varsel, viderefører en uforutsigbar og usikker situasjon for skolene.

De fem skolene utgjør et skoletilbud som er viktig for samfunnet og som ikke tilbys av det offentlige. Nedenfor følger en mer grundig redegjørelse for dette og som er bakgrunnen for at NFFL ber om at de fem skolene får tilbakejustert tilskuddet til opprinnelig nivå.

Regjeringen varslet i statsbudsjettet for 2023 at de vil ha en større gjennomgang av finansieringsordningen for kap.6A-skolene basert på utredningen som Oxford Research gjorde på bestilling fra Utdanningsdirektoratet i 2019. **NFFL ber om at skolene som NFFL representerer, får tilbakeført tilskuddet inntil departementet har fått gjennomført den varslede gjennomgangen og eventuelt kan finne en mer formålstjenlig plassering av disse skolene innenfor lovverket som kan sikre forutsigbare driftsbetingelser og betingelser i tråd med skolenes formål.** Å tilbakejustere driftstilskuddet, er viktig for å bevare skolene på kort sikt før en får på plass en mer langsiktig løsning.

Mer om samfunnets behov for 6A-skolene

Kunnskapsdepartementet har begrunnet kuttforslaget med at de ønsker å stoppe veksten av private skoler og å flytte ressurser fra private skoler til offentlig skole. Å sette de fire kunstskolene og Norsk Yrkesdykkerskole opp mot offentlig videregående skole, er etter vårt syn lite formålstjenlig. De fem skolene er et reelt supplement til offentlig skole og tilbyr undervisning som ikke ligner de offentlige skolene.

Departementet argumenterer også for å prioritere skoleløp som gir formell sluttkompetanse. NFFL mener imidlertid at departementet med denne konklusjonen, overser noen av styrkene ved disse skolene. Fordi skolene ikke er en del av det formelle utdanningsløpet, har de fem skolene heller ikke krav om studiekompetanse for opptak og dette gjør at skolene på hver sine områder er viktige døråpnere også for de som av ulike grunner ikke har lyktes i videregående opplæring og som trenger alternativ til den mer teoretiske skolebenken.

Forslaget om reduksjon i driftstilskudd, vil føre utgiftene over på studentene. Slik vil departementets forslag bidra til at kunsthøgskole og yrkesdykking vil være yrkesveier som i større grad er forbeholdt de som kan betale for seg. Så lenge disse skoletilbudene utgjør tilbud ut over offentlig skole og drives på et ikke-kommersielt grunnlag hvor utbytte ikke er et alternativ, utgjør ikke skolene en trussel mot offentlig skole, men et bidrag til et større utdanningsmangfold. NFFL ber Stortinget sikre at alle kan ha muligheten til å velge disse alternativene ved at skolene får forsvarlige og forutsigbare driftsbetingelser også i framtida.

De fire kunstskolene utgjør en viktig del av et større løp for kunstutdanningen i Norge og NFFL håper Stortinget og regjeringen ikke har som intensjon å svekke et viktig ledd i kunstutdanningen i Norge. Skolene gir studentene et toårig løp med opptrening av praktiske ferdigheter og både dybdetrening og breddekunnskap som er nødvendig for å være kvalifisert til en opptaksprøve ved en høyere utdanning innen kunst. For å studere kunsthøgskole på universitets- og høyskolenivå, må en søker ha kompetanse og ferdigheter på et høyt nivå. Dette oppnås ikke ved et videregående løp alene. Anslag som de fire kunstskolene har gjort av de økonomiske konsekvensene av kuttforslaget til departementet, er at skolepengene for et toårig løp totalt vil øke med omkring kr.40.000. Dette vil gjøre barrieren for å velge å studere kunsthøgskole, mye høyere.

I tillegg til å være et viktig springbrett for høyere kunstutdanning, gir kunstskolene kompetanse som for mange blir grunnlag for egen kunstvirksomhet og for næringsvirksomhet som for eksempel galleridrift. To år ved en kunstskole gir også verdifull kompetanse for de som senere velger helt andre yrkesveier som for eksempel læreryrket eller helse- og omsorgsarbeid. Slik bidrar skolene også til et rikere og mer levende kulturliv i samfunnet generelt. Ifølge Oxford Researchs rapport fra 2019 fyller de fire kunstskolene under kap.6A et eksisterende kompetansehull og møter reelle behov i samfunns- og arbeidslivet.

Norsk Yrkesdykker skole er en unik og yrkesrettet skole som er viktig for norsk næringsliv. Om skolen ikke eksisterte, måtte arbeidskraft hentes fra utlandet eller elever måtte søke seg til en utenlandsk opplæringsinstitusjon. Yrkesdykkerskolen har i dag strenge krav til opplæring og sikkerhet som er satt av norske myndigheter. Dette vil ikke kunne sikres på samme måte hvis skolen forsvinner.

Elevene ved skolen får formalisert sin kompetanse ved sertifikater fra myndighetene. Det er Petroleumstilsynet og Arbeidstilsynet som setter utdanningskravene og som er sertifiserende myndigheter. Disse fører også tilsyn med skolens opplæring.

Kravene som ligger i en utdanning som yrkesdykker, er svært kostnadskreven. Når kostnaden flyttes over på eleven, vil dette gjøre dykkeryrket til et alternativ som i stor grad er avhengig av den enkeltes økonomi.

Yrkesdykkerskolen er en av få skolealternativ for elever som er praktisk anlagt og som ikke har opplevd å mestre klassisk klasseromsundervisning. Skolen gir en kort, intensiv, praktisk og direkte yrkesrettet utdanning hvor elevene kan få mulighet til å oppleve mestring, være aktive deltagere i samfunnet og gå direkte ut i en relativt godt betalt jobb som er viktig for norsk næringsliv. Dette er god samfunnsøkonomi.

2. Sikre en formålstjenlig behandlingstid av akkrediteringssøknader for fagskolene

NOKUT som har blitt en flaskehals med forsinkelser i behandling av akkrediteringssøknader for fagskolene. **Det er avgjørende at NOKUT tilføres ressurser raskt for å gjenoppta normal behandlingstid for søknader om akkrediteringer av fagskoleutdanninger.**

Det er et stort problem i dag at satsningen og vedtak om utvidelser i fagskolesektoren, ikke følges opp med midler som sikrer en effektiv søknadsbehandling. Både etablerte fagskoler og mulige nye fagskoler, opplever at NOKUT har blitt en flaskehals med forsinkelser i behandling av akkrediteringssøknader. Det må tilføres midler slik at NOKUT kan gjenoppta normal behandlingstid for søknader om akkrediteringer av fagskoleutdanninger og det må sikres at fagskolesektoren ikke bli stående i en slik situasjon igjen.

Et eksempel som belyser denne problematikken, er situasjonen ved Fagskolen Diakonova. Innen fristen 10. februar 2023 søkte de NOKUT om å etablere tre nye utdanninger. Dessverre fikk de tilbakemelding fra NOKUT om at et overveldende antall søknader forhindret dem fra å starte behandlingen av Diakonovas søknader våren 2023, og det var ikke mulig å estimere når behandlingen kunne starte. Først i februar 2024 fikk skolen informasjon om at akkrediteringsprosessen var startet.

Det er avgjørende at fagskolene har akkreditering på plass for å søke om offentlige driftsmidler. Fristen for å søke offentlige driftsmidler i dette tilfellet var 15. desember 2023. Siden akkrediteringen ikke forelå innen denne datoen, kunne ikke skolen søke om driftstilskudd før 15. desember 2024. Dermed vil oppstart av studiene først kunne skje påfølgende høst 2025. Dette illustrerer en tydelig uholdbar situasjon.

Styret i NOKUT vedtok i tillegg at det ikke ville være søknadsfrister for godkjenning av utdanninger våren 2024, på grunn av en kø av ubehandlede søknader og kapasitetsutfordringer i NOKUT.

Disse eksemplene understreker behovet for effektive og raske saksbehandlingsprosesser hos NOKUT. Det er nødvendig for å sikre at utdanningsinstitusjonene kan planlegge og iverksette nye studietilbud i tide, og for å unngå uforholdsmessige forsinkelser i oppstarten av viktige utdanningsprogrammer. Det er av avgjørende betydning at administrative prosesser drives effektivt for å støtte utviklingen og tilgjengeligheten av utdanningsmuligheter.

Fagskolene er lovpålagt å utvikle utdanningene i samarbeid med arbeidslivet. Store forsinkelser i opprettelse av skoletilbud, vil gi skolene utfordringer med å svare på arbeidslivets behov. Fagskolene vil heller ikke fremstå som attraktive samarbeidspartnere dersom det skal gå over to år fra en akkrediteringssøknad er sendt, før et utdanningstilbud er på plass.

I mange sammenhenger blir fagskolene pekt på som en viktig del av løsningen for å møte framtidens kompetansebehov. (Dette er blant annet omtalt i NOU 2023: 4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste og NOU 2022: 13 Med videre betydning – Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole. I Meld. St. 9 (2023–2024) Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024–2027 — Vår felles helsetjeneste bli fagskolene også fremhevet som en viktig aktør: «Kompetanseutvikling gjennom høyere yrkesfaglig utdanning eller fagskolen er et sentralt virkemiddel» for å utvikle og beholde fagarbeidere.) Da kan ikke NOKUT være en hindring for en god utvikling av fagskolens tilbud.